

2^e Fontys Onderzoekscongres

Onderzoek & Onderwijs :

Onderzoek in de onderwijspraktijk van Fontys

**Wat doen we?
Hoe gaat het?
Wat levert het op?**

KEY NOTE: ANOUKE BAKX & JOS MONTULET

**Onderzoek binnen de lerarenopleiding basisonderwijs:
zin of onzin?**

Datum: 22 april 2009

Locatie: Eindhoven (R5)

Onderzoek binnen de
lerarenopleiding basisonderwijs:
zin of onzin?

Anouke Bakx & Jos Montulet

Fontys PABO Tilburg
Kenniskring Nieuwe Leren van de vier Fontys Pabo's

Fontys Hogescholen

Presentatie

- Visie op onderzoek
- Onderzoek studenten & soort onderzoek
- Voorbeeld van een praktijkgericht onderzoek
 - onderliggende principes
 - uitvoering
 - beoordeling
 - resultaten van het geheel
- Training/begeleiding in onderzoeksvaardigheden
- De student: zin of onzin

Visie op onderzoek

Onderzoek is de zorgvuldige en systematische studie, uitgevoerd om bepaalde feiten, principes & kennis te ontdekken of te grondvesten; voor onze pabo is de context van het onderzoek bepalend (de school, de klas, de leerlingen).

Onderzoeksactiviteiten moeten erop gericht zijn dat de studenten er betere leraren van worden: *het is een middel*.

Doel: ontwikkelen van een onderzoekende houding

- methodologisch werken
- systematisch werken
- reflectieve houding

Het is niet altijd wat het lijkt...

Wat voor type onderzoek

Actie onderzoek

Ontwerpgericht onderzoek

Fundamenteel onderzoek

I

II

III

Onderzoekende leraar

Mede-onderzoeker

Uitvoerder onderzoeksresultaat

rol van de leraar in vormen van onderwijsonderzoek
(van praktijkverbetering naar theorievorming)

Onderzoek in de opleiding

- Actie onderzoek (I)
- Ontwerpgericht onderzoek (II)
- Gebruik maken van evidence (III)

Onderzoekscyclus in een probleemgestuurd onderwijsconcept (PGO)

PGO (Zevensprong)		Onderzoekscyclus	
Stap 1/2/3/4	Begrippen verhelderen, probleemstelling formuleren, brainstorm over probleem, analyse systematisch inventariseren.	Fase 1	Vooronderzoek, signaleren vraagstuk
Stap 5	Leerdoelen formuleren	Fase 2	Onderzoeksvraag formuleren
Stap 6	Zelfstudie: tijdsplanning, selecteren bronnen, verwerken van bronnen en voorbereiden op rapportage	Fase 3/4/5	Gegevens verzamelen, gegevens analyseren, gegevens synthetiseren en evalueren
Stap 7	Rapporteren en reflecteren	Fase 6	Rapportage en evaluatie

Onderzoekactiviteiten studenten

Propedeuse	Hoofdfase	Afstudeerfase
Bronnenonderzoek Observeren PGO/onderzoekscyclus	Vragenlijsten Interviewen	Onderzoeksplan

Actie onderzoek en ontwerpgericht onderzoek

Onderzoekactiviteiten studenten

Propedeuse	Hoofdfase	Afstudeerfase
Bronnenonderzoek Observeren PGO/onderzoekscyclus • Taalpaper	Vragenlijsten Interviewen • Onderzoek in minor • Onderzoek in groepjes van vier studenten	Onderzoeksplan • Afstudeeronderzoek

Actie onderzoek en ontwerpgericht onderzoek

Voorbeeld onderzoek hoofdfase

Fontys Hogescholen

Praktijkgericht onderzoek hoofdfase

Onderzoek naar kansarme kinderen in een Tilburgse wijk

Doel

- alle studenten (N=104) en docenten doen onderzoek
- maatschappelijk relevant
- in samenwerking met en in opdracht van het werkveld
- gezamenlijke kennisontwikkeling (wel leren er allemaal van)
- concrete opbrengsten

Fontys Hogescholen

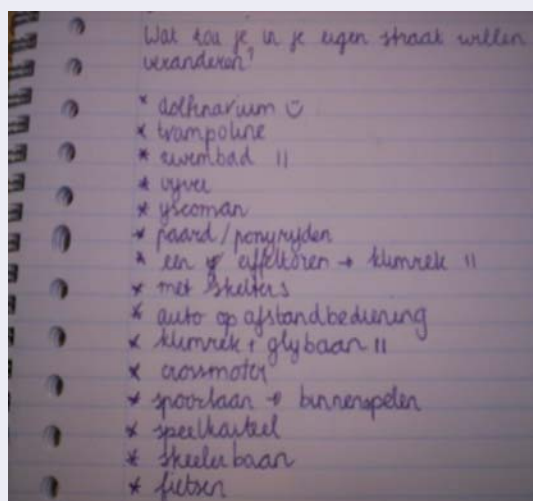
Onderliggende principes

Verbinden van theorie en praktijk, door een echt praktijkonderzoek op 'participerende scholen'

- Theoretisch fundament:
 - Results Based Analysis (Friedman, 2006)
 - Participatief jeugdonderzoek (De Winter e.a., 2003)
 - Onderzoek doen door leraren (Kallenberg e.a., 2009)
- Samenwerking met externe partijen (met belang hierin)
 - gemeente Tilburg
 - de drie basisscholen in de wijk Groenewoud
 - GGD
 - opbouwwerk
 - Adviesbureau Ordina

Voorbeeld onderzoek hoofdfase

Fontys Hogescholen

Uitvoering

- Theoretische onderbouwing
- Onderzoeksvraag (student en werkveld)
- Met alle kinderen (N=1.100) van de basisscholen uit de wijk: diepte onderzoek door pabo studenten

Beoordeling

- SBL-competentie 7: reflectie & ontwikkeling **& onderzoek**
- Prestatie-indicatoren per fase, sturend voor C.E.
- Beoordelingsprotocollen voor zowel begeleiding als beoordeling van werkstukken
- Uitgangspunt: validiteit & betrouwbaarheid

Documenten beschikbaar op www.fontys.nl/ICU

Resultaten (1)

Studenten:

- kennis en inzicht aangaande (on)gelijke onderwijskansen
- onderzoek doen en de waarde hiervan
- afsluitend symposium met 8 externe partijen

Werkveld:

- kwalitatieve gegevens, 24 adviezen (rapporten)
- structureel samenwerkingsverband met continuïteit onderzoek
- afsluitend symposium
- gemeente heeft inhoudelijke adviezen in beleid vertaald

Resultaten (2)

Docenten, de pabo:

Curriculum:

- vast onderdeel
- inhoudelijke verdieping
- output is nieuwe startpunt
- onderzoekslijn: afstudeerfase

Profilering, positieve beeldvorming

- Brabants Dagblad
- artikel in Velontijdschrift (2009)
- afsluitend symposium met 8 externe partijen

Professionalisering

- docenten professionaliseren zich steeds meer in onderzoek(sbegeleiding) (zelf onderzoek doen)

Professionalisering docenten

- Deelname aan kenniskringen, zelf onderzoek doen
- Promotie onderzoek
- Gezamenlijke team studiedagen
 - wat is onderzoek, welke vormen en wat doen wij?
 - begeleiding van afstudeeronderzoek: onderzoeksvragen
 - professionaliseren o.a. door te communiceren:
 - *** intersubjectiviteit ***
- Onderwijspractica over onderzoek
 - voor studenten én voor docenten

Student: ervaring

- Onderzoek verhoogt het niveau van de leraar
- Professionele ontwikkeling (levenlang leren)
- Onderzoekende houding is nodig om:
 - goed kennis te nemen van onderzoeksbevindingen
 - evidence based of evidence informend te werken
- Hypothesetoetsend: wat werkt het beste in mijn situatie
- Onderzoekende houding; ook in het werkveld stimuleren:
beroepsinnovatie

Student: advies (1)

- Onderzoekende houding is niet het startpunt (opleidingsdoel)
- Direct bij aanvang van de opleiding beginnen
- *Mogelijkheden* bieden voor verdieping
- Aansluiting: rekening houden met verschillen

Aan de pabo de taak om duidelijk te maken:

- Waar kan ik het vinden?
- Wat heeft het voor nut?
- Hoe kan ik het lezen?

Student: advies (2)

- Stimuleren van evidence informed werken (III)
- Goed bevoorwaarden van bronnen (toegankelijkheid)
 - student moet het leuk (gaan) vinden
 - aansluiten bij interesses van studenten
 - motivatie aanspreken
 - juist niveau om inzicht te kunnen verwerven
 - gericht op praktijkverbetering: praktisch nut!

Op naar een nieuwe praktijk: samenwerking
Onderzoek in het beleid van het werkveld

Tot slot

- Onderzoek binnen de lerarenopleiding basisonderwijs: zin of onzin?
- Kwaliteitsverbetering; school verbetert ook door onderzoekende leraren: daar ligt een grote uitdaging!

Het is niet altijd wat het lijkt...

